

τελευταίον βλέμμα τῆς νεάνιδος, συνοδευόμενον ὑπὸ μειδιάματος, ἐστράφη πρὸς τὸν Μαυρίκιον.

[Ἐπεται συνέχεια].

ΔΜΛ.

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗ

ΑΛΗΘΕΣ ΔΡΑΜΑ ΕΝ ΜΙΚΡΑΙ ΑΣΙΑΙ

[Συνέχεια]

Κατὰ ταῦτα ἡ μνηστὴ κρύπτεται οὐχὶ μόνον ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ μέλλοντος συζύγου, ἀλλὰ καὶ τῶν στενωτέρων αὐτοῦ συγγενῶν. Ὄπου νομίζει ὅτι θὰ εὐρίσκηται ὁ μνηστὴρ, δὲν ὑπάγει ἡ μνηστὴ, ἀλλὰ καὶ ἂν ὑπάγη ποτὲ καὶ ἔλθῃ κατόπιν ἐκεῖνος, αὐτοστιγμῆ καταβιβάζει τὴν καλύπτραν ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ κρύπτεται ὀπισθεν τῶν κορασιῶν, ἡ ὅπου ἀλλαχοῦ δυνηθῆ. Ἐὰν ἔντινι διασκεδάσει ἐξαπίνης καταλάβῃ αὐτὴν ὁ ἀπηνῶς, πλέον καταδιώκων αὐτὴν μνηστὴρ χορεύουσαν, ῥίπτει κατὰ γῆς τὰ κοχλιάρια, ἅτινα συγκρούει, ὡς εἴπομεν, κατὰ τὸν χορόν, καὶ τρέπεται εἰς ἄτακτον φυγὴν. Ὄταν ὁ μνηστὴρ ἢ ἡ μήτηρ ἢ ὁ πατὴρ ἢ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπισκέπτηται τὸν οἶκον τῆς μνηστῆς, ἡ μεμνηστευμένη κόρη κρύπτεται ἀπὸ τῶν ὀμμάτων αὐτῶν· αὐτὴ ὅμως δύναται νὰ βλέπῃ χωρὶς νὰ βλέπῃται. Μόνον ὅταν ἦναι ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ ἀδελφὸς τις ἢ ἀδελφὴ τοῦ μνηστῆρος, παρουσιάζεται ἡ μνηστὴ καὶ περιποιεῖται αὐτοὺς ὡσεὶ πρόκειται περὶ αὐτοῦ τοῦ φίλου προσώπου. Ἡ Μαρία ἦτο συνδεδεμένη μετὰ τῆς Σοφίας δι' ἀδελφικῆς σχεδὸν ἀγάπης καὶ οὐδεμία παρήρηγετο ὧρα ἂν δὲν συνητῶντο, ἀλλ' ἤδη τὰ πράγματα ἠλλαξάν. Ἡ ἀδελφὴ τοῦ γαμβροῦ κατέχει ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ὑπέροχον θέσιν· πανταχοῦ περιποιοῦνται αὐτὴν ἰδιαζόντως αἱ συγγενεῖς τῆς νύμφης, μυρίας ἐπιδαψιλεύουσαι αὐτῇ φιλοφρονήσεις καὶ ἐνδείξεις ἀγάπης, καὶ μάλιστα ἂν γνωρίζωσιν ὅτι ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς καὶ ἔχει καὶ τινα ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρροήν. Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ σχολιασθῆ τὸ ἔθιμον τοῦτο καὶ νὰ κριθῆ· τοῦτο γενήσεται ἄλλοτε καὶ ἀλλαχοῦ, ἴσως δ' ἀποδειχθῆ τότε ὅτι λίαν συνετῶς ἐκράτησε τὸ ἔθιμον τοῦτο ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἔνθα ἡ Παιδεία καὶ ὁ Πολιτισμὸς δὲν ἐκαλλιεργήθησαν ἀκόμη ἐπαρκῶς. Τὸ ἐξῆς ὅμως δὲν δύναται νὰ παραλειφθῆ ἐντεῦθεν· πάντες οἱ διεθόντες τὴν περίοδον ταύτην τοῦ βίου ὁμοφῶνως ἀποφαίνονται ὅτι ἡ γλυκυτέρα ἐποχὴ τῆς ζωῆς αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἦσαν τρεῖς ἢ ἑξ μῆνες, ἧτοι ἀκριβῶς τοσοῦτος μόνον χρόνος, ὅσον διήρκεσεν ἡ μνηστεία. Πόσον ὀλίγη εὐδαιμονία ὑπάρχει ἐν τῇ ζωῇ ἡμῶν! Τόσον μόνον; ...

*

*

Παρήλθε ταχὺς ὁ εὐτυχῆς τῆς μνη-

στείας χρόνος, ἐν τῷ μεταξύ δὲ παρεσκευάσθησαν πάντα τὰ διὰ τὸν προερχῆ γάμον ἀπαιτούμενα καὶ ὠρίσθη καὶ ἡ ἡμέρα. Σπεύδων νὰ φθάσῃ ἐγκαίρως εἰς τὸ τέμα τῆς ἀφηγήσεώς μου, δὲν θὰ περιγράψω ὅποιά τινα τὰ ἔθιμα τῶν γάμων παρὰ τοῖς Ἑλλήσι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἔπειτα δὲ ὁ ἐπιθυμῶν νὰ ἴδῃ ταῦτα δύναται νὰ λάβῃ ἰδέαν τινὰ περὶ τούτων (διότι ἐν πολλοῖς παραλάσσουσιν) ἂν ἀναγνώσῃ τὰ ἐν τῇ ΕΣΤΙΑΙ (Τόμ. ΚΖ', 15 Ἰανουρίου 1889, ἀριθ. 681, σελ. 45) Περὶ ἀρραβῶνος καὶ γάμου ἐν Ἰονίῳ παρ' ἡμῶν γεγραμμένα. Τοῦτο μόνον εἶναι ἀπαραίτητον νὰ σημειωθῆ ἰδιαίτερος ἐνταῦθα· ὅτι οἱ γάμοι τοῦ Δημητρίου καὶ τῆς Μαρίας ἀφῆκαν ἐποχὴν διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν ζωηρότητα, μετ' ἧς διεξήχθησαν. Ὀλόκληρον τὸ χωρίον εὐφροσύνης ἀπὸ τῆς Πέμπτης μέχρι τῆς νυκτὸς τῆς Κυριακῆς ἐπανηγύρισε τὸν δεσμὸν τῶν δύο ἡγαπημένων προσώπων. Οἱ ἀγαθοὶ νέοι δὲν εἶχον κάμει ἐχθροὺς ἐν τῷ μικρῷ χωρίῳ των, ἴσως διότι δὲν ἐπρόφθασαν. Τὰ χριστιανικὰ χωρία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας συνήθως εὐρίσκονται εἰς μικρὰς ἐπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις, ἴσως διὰ τὸν φόβον τῶν Τούρκων, χωρίζονται δὲ σχεδὸν πάντες οἱ περὶοικοί, ὧστε, εἰς πᾶσαν πανηγυριν ἢ ἑορτὴν συρρέουσιν ἐκ τῶν πέριξ καὶ μετέχουσι τῶν διασκεδάσεων, ἀφ' οὗ μάλιστα πολλαὶ οἰκογένειαι τῶν χωρίων τούτων συνδέονται πρὸς ἀλλήλας καὶ δι' ἐπιγαμιῶν. Ὁ Δημήτριος λοιπὸν ἐτέλεσε τοὺς γάμους τοῦ ὑπὲρ πάντα ἄλλον συμπολίτην του μεγαλοπρεπῶς· πανταχόθεν δὲ ἀνεπέμφθησαν ὑπὲρ τῆς εὐμερίας του θερμαὶ εὐχαὶ εἰς τὸν Ἰψιστον.

Καὶ οὐχὶ μόνον Χριστιανοὶ μετέσχον τῆς πανηγυρικῆς τελετῆς τῶν γάμων τούτων, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ Τούρκοι πρόκριτοι τοῦ χωρίου ἔλθοον μέρος, ἐπισκεφθέντες τοὺς νεονύμους καὶ εὐχηθέντες τῷ νεαρῷ ζεύγει μακροβιότητα καὶ εὐδαιμονίαν. Ἀνεξαιρέτως πάντες ἠύχοντο ἀπὸ καρδίας ὑπὲρ αὐτῶν, βλέποντες ῥῶδινον τὸ μέλλον. Οὐδεὶς διέκρινε τι μελανοῦν τὸν ὀρίζοντα τοῦ ἀγνώστου, ὅπερ ἔχει τόσον γλυκὺ ὄνομα: μέλλον! Οὐδεὶς ὑπώπτευσεν τὸ μέλλον. Ὁ συνδυασμὸς τοῦ κάλλους τῆς Μαρίας καὶ τῆς εὐπορίας τοῦ Δημητρίου ἐφαίνετο ἀρεστὸς τοῖς πᾶσι καὶ πάντες προοιωνίζοντο εὐτυχῆς τὸ μέλλον ἀμφοτέρων. Οὐδεὶς ἐκ τῶν τόσων ἀγαθῶν ἀνθρώπων ὑπώπτευσεν ὅτι ἡ μεγάλη συμφωνία δὲν εἶναι ἁρμονία, ὅτι ἀπαιτεῖται ἐνίοτε, πρὸς πλήρη, πρὸς ἀληθῆ ἁρμονίαν καὶ παρῳαία τις, καλῶς δὲ εἶπε γάλλος τις συγγραφεὺς ὅτι αἱ ἀντιθέσεις παράγουσι τὰ καλλίτερα ἀποτελέσματα: ἀπαιτεῖται ὀλίγον σκότος εἰς τὸ πολὺ φῶς καὶ καθεξῆς. Ἐπειτα δὲ, τὸ κυριώτατον, οὐδεὶς ἐκ τῶν εὐχετῶν ἐκείνων, τῶν μακαριζόντων τὴν εὐτυχῆ ζυωρίδα, ἐγίνωσκε τὸ παλαίφατον τοῦτο «Φθονερὸν τὸ θεῖον.» Ὁ ἑλληνικὸς λαός, ὁ καὶ ἐκτὸς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας διαβίων, φύσει εὐφυῆς καὶ φιλόσοφος, εὐχεταὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄ-

λους λαοὺς τὴν καλλιτέραν τῶν εὐχῶν. Δὲν εὐχεταὶ εὐτυχίαν καὶ εὐτεκνίαν μόνον, ἀλλὰ καλὰ ὑστερνά. Φιλοσοφικωτέρα εὐχὴ, ἀπορρέουσα ἐκ πείρας μακροχρονίου, ἀλανθάστου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ. Βεβαίως, εἴσθε ἢ νομίζετε τοῦλάχιστον ἐν τῇ ἀφελείᾳ ὑμῶν ὅτι εἴσθε εὐτυχεῖς, ὡ νεκροὶ τοῦ Ἰμμεναίου ὑπήκοοι, ἀλλὰ τίς γινώσκει ἂν εἰς τὸν πυθμένα τῆς κύλικος, ἢν μετὰ τὸσαύτης εὐφροσύνης καὶ λαιμαργίας κενούτε, εὐρίσκηται, ὡς συμβαίνει ἀτυχῶς οὐχὶ σπανίως, δηλητήριον ἀόρατον, δυσδιάκριτον, ἀπίστευτον; Μὴ ῥοφᾶτε μετὰ τηλικαύτης ἀπληστίας τὴν κύλικα τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς εὐτυχίας, ἢν εὐδοκεῖ νὰ σᾶς χαρίξῃ μετὰ τὸσαύτης φειδωλίας ὁ οὐρανός, μέχρι πυθμένος· οἱ ἄτμοι τῆς προσκαίρου εὐδαιμονίας ἄς μὴ παραζαλίωσι τὸν εὐπαθῆ ἐγκέφαλόν σας! Εἶναι, φαίνεται, καὶ ἡ φιλαργυρία ἐνίοτε καλὸν πρᾶγμα...

*

*

Ὁ γάμος τοῦ Δημητρίου καὶ τῆς Μαρίας ἐτελέσθη ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς χαρᾶς, οὐδαμοῦ δὲ ἐφάνη ἡ σκελετώδης μορφή τοῦΦθόνου, δεικνύοντος τὸν ἰοβόλον αὐτοῦ ὀδόντα. Οἱ πάντες καὶ αἱ πᾶσαι ἀπεσύρθησαν εἰς τὰ ἴδια, μακαρίζοντες τὴν εὐτυχῆ ἔνωσιν τῶν δύο καλῶν δημιουργημάτων τοῦ Πλάστου.

Πέρσης ποιητῆς λέγει ὅτι ὁ ἀνὴρ ἄνευ τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι ὄν τέλειον, εἶναι τὸ ἡμισυ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς οὐδὲ ἡ γυνὴ ἄνευ τοῦ ἀνδρός. Ἐκαστον τέλειον ἀνθρωπον παριστᾷ ἐν τῷ οὐρανῷ μῆλόν τι, ὅπερ ὁ Δημιουργὸς διχοτομεῖ, ῥίπτει δὲ εἰς τὸ ἄπειρον ἀμφοτέρω τὰ τεμάχια. Ἐπὶ χρόνον πολὺν περιστρέφονται ἐν τῷ κενῷ, ζητοῦντα νὰ εὕρωσι τὸ ἐκυτῶν ἡμισυ ἕκαστον. Κατὰ τὴν φορὰν τοῦ χρόνου συναντῶνται μετὰ πολλῶν ἡμίσεων, προσεγγίζουσιν ἀλλήλα, νομίζουσιν ὅτι εὕρον τὸ ποθούμενον ἡμισυ, προσκολλῶνται, ἀλλὰ μετὰ λυπῆς βλέπουσιν ὅτι ἠπατήθησαν ἀμφοτέρω καὶ διασπῶνται ἀφίροντα φρικῶδη ἄλγους κραυγὴν. Ἐντεῦθεν ἢ ἐν τῷ κόσμῳ προακτρούμενη ἐν πολλοῖς δυσκρομονία τοῦ συζυγικοῦ βίου. Τότε μόνον, ἀλλὰ τότε μόνον, ἀποτελεῖται ἁρμονία καὶ σχετικὴ τις εὐδαιμονία ἐν τῷ κόσμῳ, ὅταν κατ' εὐτυχῆ σύμπτωσιν συναντηθῶσιν ἀκριβῶς τὰ ἀπεσπασμένα τεμάχια, καὶ, ἐνούμενα εἰς ἓν, ἀποτελέσωσιν ἓν ὅλον, τὸν ἀνθρωπον, τὸν τέλειον ἀνθρωπον ὅπως ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Πλάστου, ὅστις, εὐλογῶν τὴν ἄμεμπτον ἔνωσιν, παρέχει αὐτῷ τὴν ποθητὴν εὐδαιμονίαν.

Περὶ τοῦ Δημητρίου καὶ τῆς Μαρίας πάντες εἶχον τὴν ἰδέαν ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διχοτομηθέντα τεμάχια ἠνώθησαν ἁρμονικώτατα· τοῦλάχιστον τοῦτο ἔτεκμηριοῦτο διὰ πάντων τῶν φαινομένων. Ὀδηγήθη ὑπὸ τῆς μητρὸς τοῦ Δημητρίου εἰς τὴν νυμφικὴν παστάδα τὸ εὐδαίμον ζεῦγος, ἐσβέσθησαν τὰ τελευταῖα κηρία τῆς γαμηλίου ἑορτῆς καὶ μελαίνας ἐξήπλωσεν ἡ Νύξ τὰς πτέρυγας, ὅπως φιλό-

στοργος μήτηρ καταβιάζει μετὰ προσοχής τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης τοῦ τέκνου αὐτῆς καὶ πάντες παρέδωσαν τὰ ἐκ τῆς ἐορτῆς κεκμηκότα μέλη αὐτῶν εἰς τὸν λυσιμέριμον Ὑπνον. Ἡ δὲ ἐπομένη Δευτέρα ἀπετέλεσε νέον σταθμὸν νέου βίου διὰ τοὺς νεονύμφους.

[Ἔπεται συνέχεια].

ΙΩΑΚΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΟΛΕΒΟΗ

ΛΙΟΥΔΜΙΛΑ

[Συνέχεια]

Ἡ γυνὴ αὕτη πρώτη διεκήρυξε τὴν Λιουδμίλαν ὡς ἡλίθιον. Μετ' ὀλίγον κατάρθρωσεν ὥστε νὰ συμμερισθῶσι τὴν ἰδέαν τῆς ταύτης οἱ ὑπηρέται, οἱ γείτονες καὶ αὐτὸς ὁ σύζυγός της, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἡ ταπεινὴ νεανίς ἐστιγματίσθη διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς Δουροτσκάς, τούτέστιν ἡλίθιου. Πραγματικῶς εἶχε χαρακτηρῆα τόσον δειλὸν ὥστε δὲν ἐτόλμα νὰ ὁμιλήσῃ, οὔτε νὰ κινηθῆ καὶ ἀφιέρωνε τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ καιροῦ της εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀδελφῶν της, οἵτινες τὴν ἠγάπων ὡς ὑπήκοον ὑπηρέτριαν. Ἡ θεία της, διευθύντρια παρθεναγωγείου, τὴν παρέλαβε μαζί της, καὶ ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ ἡ Λιουδμίλα διέμενεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲ τῶν κατ' ἐπιφάνειαν κρινόντων, ἐδικαίωσε τὸν τίτλον της τῆς ἡλίθιου. Εἰς οὐδεμίαν ἐξέτασιν διεκρίθη, ἀλλὰ γενναίως ἐβόηθη τὰς συμμαθητριάς της, εἰς τὰς μελέτας των, δι' ἧς ἀπασαί τὴν ἠγάπων. Ἐπεφορτίσθη μάλιστα ὑπὸ τῆς θείας της νὰ διευθύνῃ τὸ παρθεναγωγεῖον, χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ τὴν ἀποκαλῶσιν ἡλίθιον. Εἶτα ἡ θεία της ἀπέθανε καὶ ἡ Λιουδμίλα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρικὴν στέγην. Ἐκεῖ κατεγίνετο εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας καὶ παρέδιδεν ἐξαίρετα εἰς τὰ τέκνα τῆς μητρικῆς της, ἀλλὰ πάντοτε τὴν ἀπεκάλουν ἡλίθιον.

— Ἀλλὰ διατί λοιπόν; ἀνέκραξα μετὰ τὸ τέλος τῆς διηγήσεως ταύτης.

— Διότι εἶναι ἡλίθιος, μοὶ ἀπεκρίθη ὁ Κμουϊσλίνσκη, διότι δὲν εἰξεύρει ν' ἀποκριθῆ οὔτε μίαν λέξιν εἰς τὸν ἐλάχιστον λόγον τὸν ὅποιον τῇ ἀποτείνει ὁ ξένος, καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἔτοιμος νὰ κλάσῃ ἅμα τὴν παρατηρήσῃ κανεὶς. Καὶ ὅμως τί καλὴ νέα ποῦ εἶναι! Τί ἰκανὴ οἰκοδόσποινα! Ἀλλὰ δὲν θὰ ὑπανδρευθῆ. Ὁ πτωχὸς Ροδόλφος δὲν ἔχει νὰ τῇ δώσῃ προίκα. Ἡ χονδρὴ Θεοδώρα, ἡ σύζυγός του, μόνον διασκεδάσει καὶ τὴν τουαλέταν της σκέπτεται, ἡ δὲ Λιουδμίλα ἐργάζεται διὰ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ὅλας τὰς ἐργασίας.

Ἐπανῆλθον πλειστάκις εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ χειροκτιοποιοῦ, καὶ κατ' εὐτυχίαν

δὲν συνήντων τὴν Θεοδώραν. Διάκειμαι φιλίως μὲ τὸν Ροδόλφον, ὁ ὅποιος εἶναι ἀγαθώτατος ἄνθρωπος μὴ στερούμενος εὐφίας, ἐκ τῶν καλῶν ἐκείνων ἀνθρώπων τῶν ὑποδουλωθέντων ὑπὸ τῶν περιστάσεων, καὶ κακῶς ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης ἀμειφθέντων. Ἀλλὰ δὲν ἐνοῶ τὴν Λιουδμίλαν καὶ λυποῦμαι διὰ τοῦτο. Φαίνεται ἐνίοτε καθ' ὁλοκληρίαν ἐστερημένη πάσης σκέψεως. Τὸ βλέμμα της δὲν ἔχει ἔκφρασιν, τὸ πρόσωπόν της εἶναι σκυθρωπὸν καὶ ὁμως τὰ βλέμματα αὐτὰ εἶναι ὠραιότατα καὶ τὸ πρόσωπον γλυκύτατον. Ὅταν ἡ μήτηρ της ἀπουσιάσῃ, ὅταν οὐδεὶς ξένος εὐρίσκηται πλησίον της, εἶναι εὐθυμὸς, χαρίεσσα καὶ λαμβάνει διεκεκριμένον ὕφος. Ἀλλὰ μόλις βλέπει τὴν μητριά της ἢ ἔρχεται κανεὶς ἐπισκέπτης καὶ ἡ φυσιογνωμία της μεταβάλλεται εὐθύς, καὶ ὑφίσταται, χωρὶς νὰ φαίνεται προσβεβλημένη, τὸ ἐπώνυμον τῆς ἡλίθιου, ἀποκρινομένη εἰς αὐτὸ ὡς εἰς τὸ βαπτιστικὸν της.

Νομίζω ὅτι αἱ ἐργασίαι τοῦ Ροδόλφου δὲν πηγαίνουν καλά. Εὐρον μέσον νὰ τῷ φανῶ ὠφέλιμος, συνδεθεὶς στενώτερον μαζί του. Τῷ εἶπον ὅτι ἐπεθύμουν νὰ καταθέσω εἰς βιομηχανικὴν τινὰ ἐργασίαν δύο χιλιάδας ρούβλια. Μοὶ ἐπρότεινε νὰ συνεταιρισθῶ εἰς τὴν ἐπιχείρησίν του, ἀλλὰ τῷ ἀπεκρίθην ὅτι ἐπροτίμων νὰ δανείσω εἰς αὐτὸν τὰ χρήματά μου μὲ τὸν συνήθη τόκον. Ἡ ὑπόθεσις ἐγένετο καὶ τώρα εἶμαι φίλος τῆς οἰκίας. Ἡ Λιουδμίλα φέρεται πρὸς ἐμὲ ὅπως καὶ εἰς τὸν γέροντα Κμουϊσλίνσκη.

— Ὅχι ὅπως καὶ εἰς τὸν γέροντα Κμουϊσλίνσκη. Ἐνίοτε, ὅτε νομίζει ὅτι δὲν τὴν βλέπω, τὴν εἶδον νὰ μὲ κυττάσῃ τόσον μελαγχολικὴ καὶ συνεπτικὴ! ταυτοχρόνως δὲ τὸ πρόσωπόν της ἐλάμβανεν ἀσυνήθη ἔκφρασιν θλίψεως. Ἐν τούτοις ἐξακολουθῶ νὰ ὑποκρίνωμαι τὸν ἀνόητον. Ἐπειδὴ νομίζουν ὅτι ἀγνοῶ τὴν γερμανικὴν, ὁμιλοῦν ἐνίοτε ἐλευθέρως παρουσίᾳ μου εἰς αὐτὴν τὴν γλῶσσαν.

— Ποῖος εἶν' αὐτὸς ὁ νέος; ἠρώτα ἐσχάτως φίλος τοῦ χειροκτιοποιοῦ δεικνύων με.

— Καλὸ καὶ τίμιον παληκάρι, ἀπεκρίθη ὁ Ροδόλφος, ἀλλὰ κουτὸ ὀλίγον.

Ἡ Λιουδμίλα ἀκούσασα ταῦτα ἠρῳθρίασε. Κατετασσόμενη, ὅπως καὶ αὐτὴ σχεδόν, εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἡλίθιων.

Ἡμέραν τινὰ ἡ Λιουδμίλα ἀπουσίαζεν. Ὁ ἴδιος Γερμανὸς εἶπε πρὸς τὸν Ροδόλφον:

— Βλέπω συχνὰ αὐτὸν τὸν νέον σπῆτι σου! Μήπως ἔχει ἰδέαν νὰ πάρῃ τὴν κόρην σου;

— Πῶς θέλεις νὰ ἔχῃ αὐτὴν τὴν ἰδέαν; ἀπεκρίθη ὁ Ροδόλφος. Δὲν εἰξεύρει τίποτε καὶ εἶναι πτωχός. Πῶς θὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς οἰκογενειακὰς ἀνάγκας;

— Ἀλήθειαν λέγεις, εἶπεν ὁ Γερμανός, πλούσιος σκυτοτόμος ὢν, τοῦ ὁποίου ἔβλεπον ἐνίοτε τὴν παχεῖαν καὶ δυσκίνητον δίκην πίθου θυγατέρα.

Ἴσως οἱ περὶ γάμου αὐτοὶ λόγοι ἐλέ-

χθησαν καὶ παρουσίᾳ τῆς Λιουδμίλας. Ἴσως ἐσυλλογίσθη: «Αὐτὸς ὁ νέος ἔχει τὸ ἴδιον ἐλάττωμα μ' ἐμέ. Ὁ Θεὸς μὰς ἐπλασε τὸν ἕνα διὰ τὸν ἄλλον!» Διότι εἰς τοὺς λόγους της ἐνυπάρχει τι τὸ εὐμενές, καὶ πλήρες ἀγάπης...

Ε'

Χθὲς μετέβην εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ροδόλφου μετὰ τὸ δεῖπνον. Ἐκοιμάτο. Εὐρον τὴν Λιουδμίλαν μόνην, ράπτουσαν. Μ' ἐδέχθη φιλίως ὅπως συνήθως καὶ με παρεκάλεσε νὰ περιμεῖνω μέχρις ὅτου ἐξυπνίσῃ ὁ πατήρ της.

Ἐμείναμεν ἐπ' ὀλίγον σιωπηλοί. Ἡ Λιουδμίλα μοὶ ἐφαίνετο ἀνήσυχος καὶ ἐστενοχωρημένη ἢ ἐρυθρότης τῶν παρειῶν της ἤλεγχε τὴν ταραχὴν της καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦτο ἀληθῶς χαριεστάτη. Παρὰ τὴν συνήθειάν της πρώτη ἤρξατο τῆς ὁμιλίας.

— Σκοπεύετε, μοὶ εἶπε, νὰ παρατείνητε ἀκόμη τὴν διαμονὴν σας εἰς Μόσχαν;

— Δὲν εἰξεύρω.

— Ἦκουσα ὅτι εἶχατε ἐπιθυμίαν νὰ εὔρητε ἐδῶ θέσιν;

— Ἀληθῶς, διότι ἡ Μόσχα μοὶ ἀρέσκει.

— Καὶ ἡ Πετρούπολις;

— Ὅχι καὶ τόσον.

Ἡ Λιουδμίλα μοὶ ἐμεϊδίασεν, ἐν ᾧ ἐγὼ εἶχον τὸ βλακῶδες ὕφος μου.

— Ἀλλ' εἰπέτε μου, ἐξηκολούθησε, τί κάμνετε ἐδῶ;

— Τίποτε σχεδόν.

— Καὶ δὲν βαρύνεσθε;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη μοὶ προσέφερον ὠραίαν εὐκαιρίαν διὰ ν' ἀρχίσω τὰς κολακείας, αἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι ἡ ἔκφρασις τῆς ἀνοησίας. Ἀλλὰ πράγματι δὲν εἶχον ἰδέαν νὰ κάμω τοιοῦτοτρόπως τὸν ἔρωτα εἰς τὴν νεάνίδα ταύτην. Ἐκτὸς τούτου τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ, ἡ μορφή της ἐξέφραζε πολλὴν ἀφέλειαν καὶ ἀγαθότητα...

— Naί, ἀπεκρίθην, ἐνίοτε βαρύνομαι καθ' ὑπερβολὴν.

— Μήπως εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀργίας σας;

— Δυνατόν.

— Διατί δὲν ζητεῖτε λοιπὸν ἐργασίαν;

— Καὶ ποίαν;

— Ἄν ἀνεγινώσκατε, παραδείγματος χάριν; Εἶναι πολὺ εὐχάριστος χρησιμοποίησις καιροῦ.

— Εἶμαι συνδρομητὴς ἐνὸς ἀναγνωστηρίου καὶ ἀναγινώσκω μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν.

— Τί;

— Μυθιστορήματα.

— Ἐλεεινὰ βιβλία!

— Μήπως καὶ σεῖς δὲν ἀναγινώσκετε τοιαῦτα;

— Naί, μερικὰ, κατὰ τὴν ὄρεξιν τοῦ πατρός μου. Ἀλλ' ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα ἔργα, τὰ ὅποια θὰ σας ἦσαν ὠφελιμώτατα. Πολὺ λυποῦμαι, Ἀντώνιε Πέτροβιτς, νὰ